

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nečelje in praznike. — Inserati do 30 peti
Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst 3.—, večji inserati peti
vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inse. ratni davek posebej. — »Slovenski Narod«
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190
NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26. JESSENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri post. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Umor blagajnika Panteliča še ni pojasnjen

Patrulje pajdašev ustreljenega zločinca še niso našle — Nove podrobnosti o neznanih zločincih — Komandant žandarmerije na Jezerskem

Ljubljana, 22. oktobra.

Naša kriminalna kronika še ne pozna zločina, ki bi bil tako razburil dušne in tako razmajal drugače mirno javnost, kakor umor carinskega blagajnika Gvozdena Panteliča. Že način napada na ljubljansko carinarnico je bil tak, da je bilo takoj jasno, da gre za navadne roparje, temveč da tiči za tem nekaj drugega. Da bi roparji tik glavnega kolodvora napadli carinskega blagajnika z namenom vlomiti v blagajno, pri tem bi pa streljali in ustrelili najprej blagajnika, potem pa šele skušali priti do denarja, ni verjetno. Bilo je torej že v začetku jasno, da je umor blagajnika Panteliča skrivnosten. Zato ni čuda, da se je javnost tako zanimala za zasledovanje morilcev.

Po krvavem spopadu med orožniki in neznanimi zločinci v Kokri, o katerih se več ali manj utemeljeno domneva, da so identični z morilci blagajnika Panteliča, je pa javnost še bolj razburjena in razvedena, kdaj bo zagotovo zločin na carinarnici v Ljubljani pojasnjen. Po vestih o bitki v Kokri je bilo pričakovati, da bo kmalu pojasnjeno, kdo in zakaj je umoril blagajnika Panteliča. Toda to pričakovanje se ni izpolnilo, kajti pri ubitem zločincu niso našli ničesar, kar bi pričalo, kdo in od kod je, njegova pajdaša sta pa v temi in megli brez sledu izginila in ju številne patrolje ob meji na Jezerskem še vedno zamažajo. Da morilci blagajnika Panteliča niso domačini, se da sklepati iz dejstva, da so našli pri ustreljenemu specialko Ljubljana - Celovec, na kateri je bila začetna pot do Kokre. To je dokaz, da so si morali pomagati v svrhu orijentacije z zemljevidom, ker jim pot ni bila znana. Ustreljeni neznane izrazito inteligentnega obzira, kar dokazuje, da ne gre za vlomilca ali roparja.

Umor blagajnika Panteliča torej še vedno ni pojasnjen, upati pa je, da bodo patrolje oba ali pa vsaj enega begunca kmalu našle. S tem bi bilo vsaj pojasnjeno, ali so se orožniki v Kokri res spoprijeli s Panteličevimi morilci.

Položaj na Jezerskem neizpremenjen

Kranj, 22. oktobra. Položaj na Jezerskem je še vedno neizpremenjen. Kakor je poročalo že današnje »Jutro«, so se začele prve orožniške patrolje vračati včeraj okoli 14 na Jezersko. Vse prizadevanje patrolj najti begunca je bilo zaman. Tudi snoči še ni bilo nobenih poročil, da so begunca prijeli. Policija in orožništvo so vso noč zasledovali begunca, o katerem pa še vedno ni nobenega sledu.

Kakor poročajo iz Kranja, je danes dopoldne položaj še vedno neizpremenjen. Vsa meja je strogo zastražena tako, da ni vejetno, da bi beguncem pobegnili v Avstrijo. Orožniki in redarji so že dolgo brez jih in zebe jih, ker so premočeni. Že 36 ur so neprenehoma na nogah v skrajno naporni službi. Kljub temu pa vztrajajo in vestno izpolnjujejo svoje dolžnosti.

Oblasti domnevajo, da je ranjenjen beguncem onemogel tako, da najbrž kje leži za morda ni izključeno, da je izvršil samomor. Drugi beguncem se še vedno skriva. Vest, da je utegnil pobegniti čez mejo, se pa ne zdi verjetna, ker je naša meja tako dobro zastražena, da ne more čez, a tudi avstrijska meja je močno zastražena in bi ga avstrijski orožniki gotovo prijeli.

Obdukcija trupla

Obdukcija trupla ubitega morilca se bo vršila danes popoldne. Iz Ljubljane sta odpotovala včeraj popoldne na Jezersko preiskovalni sodnik dr. Kresnik in zapisnikar Lovrec. Pred obdukcijo si bodo ogledale mrtveca številne priče.

Begunca ušla čez mejo?

Kakor smo poročali že včeraj, je policijski pes, ki ga je vodil kriminalni uradnik Podobnik, takoj po prihodu v Kokro stopil v akcijo in začel zasledovati begunca. Sled je vodila za nekim plotom skozi gozd visoko v hrib prav do meje. Podobnik je menil, da se je enemu napadalcu posrečilo pobegniti čez mejo. Ni pa izključeno, da sta odnesla oba pete čez mejo.

Zasliševanje očitvev umora

Ljubljana, 22. oktobra. Davi so se z mestnim avtobusom odpeljale na Jezersko glavne priče nepojasnjenega umora na glavni carinarnici v Ljubljani, da ugotove, če je ustreljeni beguncem identičen z enim treh napadalcev na blagajnika Panteliča. Na Jezersko so se odpeljali finančni podpredsednik Ivan Kolar, carinik Oskar Kolar, soproga carinskega uradnika ga. Lenardova in njena hčerka Breda, carinski sluga Anton Plečko in trije uslužbenci tvrdeke Gorn in sicer deklarant Beden, uradnica Panica Kosem, pomožni uradnik Lichteneker.

Komandant žandarmerije na Jezerskem

Jezersko, 22. oktobra. Komandant žandarmerije, divizijski general Dušan Markovič, ki je na inspekcijskem potovanju po dravski banovini, se je davi ob 8.30 pripeljal iz Kamnika v Kranj, od tu pa ob 8.45 odpotoval na Jezersko.

Patrulje se še niso vrstile

Jezersko, 22. oktobra (ob 12). Poročajo opoldne je še vedno neizpremenjen. Doslej se ni nobena orožniška patrolja vrnila na Jezersko.

Nekaj podrobnosti o morilcih

Da so morilci prišli tako nepričakovano pred patrolirajočo orožnika, je pomagala megla, ki je ležala gosta nad vso ozko sotesko Kokre. Bržkone sta orožnika prva začela korake razbojništva in sta postala in prisluhnila na mostu tik pred »Kanonirjem«. Bila sta v senci luči, ki so skozi okna deloma razsvetljevale cesto pred gostilno in jih tako trije neznanci niso mogli opaziti, sicer bi se potuhnilili in čakali, da bi šla patrolja mimo. Gotovo si niso želeli z njo nikakega srečanja s puškarenjem, posebno tu, nekaj kilometrov oddaljeni od meje, kjer so se čutili že skoro varni.

Ko so prišli pred gostilno in jih je iz teme izluščila svetloba gostilniških luči, sta orožnika hitro zaslitila sumljivo trojico in jo pozvala »stoj!«. Kako se je pozneje borba vršila, je že znano iz naših časopisov. Verjetno je, da so bili vsi trije člani neke teroristične organizacije in so bili kot trojica poslani z določeno nalogo za izvršitev zločina. Zato govorijo vse okoliščine, posebno njihova taktna pri spopadu, ko so vsi v trenutku razpostavili v bojno linijo. Pravi sumljivo je še to, da pri ubitem zločincu ni bilo najti nobenih stvari, iz katerih bi se lahko sklepalo na njegovo narodnost ali domovinski kraj (mel ni nikakih listin in je bil celo tako previden, da je imel pri obleki potrgana vsa obočala, na katerih so običajno značilni trdk).

Ostala dva zločinca sta bežala vsak v nasprotno smer, to je proti Zgornjemu Jezerskemu in proti Kokri, kjer drugih izhodov nista imela; desno od ceste je škarp, levo pa globoko tekoča Kokra. Mogoče, da sta namenoma ubrala vsak svojo smer, da bi s tem onemogočila skupno zasledovanje, ali pa sta bila zbegana po nenadnem spopadu z orožnikom in nista imela časa za kak sporazum.

Ljudje pripovedujejo, da so okoli popoldne videli sumljivo, vsega premočnega moškega, ki je prihitel s hriba, tekkel nekaj časa ob cesti, potem pa se spazil proti Kokri in dalje ob meji. Bil je ves premočen, da je voda kar curjala od njega. Vendar pa ni mogoče točno dognati, ali je bil to član razbojniške trojke, ker si izpovedi nasprotujejo in je tudi sicer ljudstvo tako prestrašeno, da ni mogoče od njega dobiti popolnoma zanesljivih informacij. Verjetno pa je, da je lopov z namenom, da zabriše za seboj vsako sled, ubral pot proti Trzinu ali Škofji Loki, kjer bo skušal prekoračiti avstrijsko ali italijansko mejo.

Lovci, ki so prišli včeraj z Jezerskega, so pripovedovali, da so jim tamošnji omejni posestniki povedali, da je šel neki moški že pred popoldne čez mejo. Po opisu bi bil to oni, ki je po spopadu z patroljo ubral pot proti Gornjemu Jezerskemu in je bil po izpovedih orožnikov ranjen, kar pa ni verjetno, ker se niso nikjer našle sledi krvi, ki bi to potrdilo in tudi ne bi bilo mogoče, da bi se težje rano prišel čez mejo, do katere je po glavni cesti dobrih 10 km. Glede streljanja, ki so ga včeraj slišali in ki je po časopisnih vesteh baje prihajalo od ponovnega spopada med obema tolovajema in orožniki, je sedaj dognano, da so bili to lovci. Skoro nemogoče bi bilo, da bi se po spopadu, ko sta zločinca ubrala vsak svojo smer, se ponovno zopet sestala, kar bi bilo glede na to, da terena nista poznala, posebno pa še zaradi temne noči. Zato se tisti, ki je ubral pot proti Kokri, še sedaj skriva v hribih od Kokre proti

Kranju oz. Trzinu. Moči pa mu bodo kmalu opešale in se bo zatekel v kako osamljeno kmetijo, kjer si bo gotovo skušal opomoči, predvsem pa preobleči, da bi s tem izbrisal najbolj vidni znak za njegovo spoznanje. Ker pa je mobiliziran ves naš varnostni aparat, bo brez dvoma kmalu prišel v roke pravice in bi se z njim pojasnila še vedno zagonetna smrt blagajnika Panteliča, če si le ne bo v zadregi sam končal življenje in s tem otežkočil razvozljanje te zamotane kriminalne zadeve.

Šnuderl se počuti bolje

Ranjeni Šnuderl se počuti danes že znatno bolje in tudi bled ni več tako, kakor je bil včeraj. Hudo mu je le to, da so bili njegovi starši brzojavno obveščeni o njegovi nezdobi, češ, kako silno se je uboga mama prestrašila brzojavke, ki v kmečko hišo navadno prinese le vest o smrti. Hudo mu je pa tudi, ker ga hodijo obiskovat sorodniki, pa ne more govoriti z njimi.

Že včeraj malo pred kosilom je iz Kokre prišlo k Šnuderlovim v Hotinji vasi s pošte v Slivnici pri Mariboru brzojavno obvestilo, da France leži ranjen v ljubljanski bolnici, kmalu nato je pa sel prinesel enako obvestilo z orožniške postaje v Hočah. Takoj, ko sta v Mariboru zvedela za nesrečo, sta se v Ljubljano odpravila brat Maks, poštni uslužbenec v Mariboru in sestra Angela ter njen mož Ignac Maver, podpredsednik finančne kontrole v Mariboru, ki so še snoči obiskali ranjenca, bili so pa pri njem že tudi davi ob 5. Dobri ljudje neprestano sede pred dvorano, kjer ležita ranjenca, in vsak trenutek vprašujejo, kako gre Francetu. Zelo so bili potolaženi, ko jim je usmiljena sestra, ki je bila po noči pri njem, Franceta pohvalila, kako se v prav železno energijo zadržuje, da ne bi govoril in se ne premaknil, ker bi mu utegnili škodovati. Tudi primarij g. dr. Blumauer in drugi zdravniki pazijo z vso skrbjo, da ranjenca ohranijo pri življenju, ter je g. primarij davi najprej pregledal Šnuderla in Megliča, potem pa veselo izjavil, češ, Meglič je že iz vode, Šnuderl je pa tako ubogljiv in potrpežljiv pacient, kakršnih je malo.

Ubogi Šnuderl največ trpi zaradi svoje sitolase mame Matilde, ki ji je izmed vseh otrok najbolj pri srcu »Skup bodo padli, ko ga zagledajo«, pravita v skrbih brat Maks in sestra Angela. Mama je stara že 65 let, oče Janez jih bodo pa že 68 doma sta pa tudi še sestra Alojzija in brat Roman. Rojen je bil France še v Sentjanžu na Dravskem polju, odkoder smo se preselili v Hotinjo vas.

Rudniška katastrofa v Porenju

Največja katastrofa v nemških rudnikih — Nad 120 mrtvih in še več ranjenih, dočim število neizkopenih še ni ugotovljeno

Aachen, 22. oktobra. Rudniška katastrofa v Alsdorfu, severno od Aachna, je ena od največjih, kar jih beleži rudarska industrija v Nemčiji. Včeraj zvečer so iz rovov prinesli na dan okoli 120 mrtvih in 120 ranjenih. Število žrtev doslej je ni točno ugotovljeno, ker je eksplozija razstreliv v rovih zavzela tolik obseg, da je daleč naokoli porušila vse in da bo treba več dni, preden se bo moglo priti do vseh žrtev. Danes ob 8. jutraj so došla poročila, da so iz rova, kjer se je pripetila katastrofa, prinesli že 200 mrtvih, dočim 100 še vedno pogrešajo.

Aachen, 22. oktobra. Zaradi eksplozije v rudniku pri Alsdorfu so se porušila vsa poslopja, ki so bila v bližini vhoda v rudnik. Eksplozijo so slišali več milij daleč. Ko so se podrla poslopja, je bilo veliko uradnikov in uslužbencev ranjenih. Po uradnem poročilu je bilo ubitih 52 in ranjenih 88 oseb. Od mrtvih se je ponesrečilo nad zemljo 19, pod zemljo pa 32. V rovu je še 150 do 160 rudarjev in je njihova rešitev dvomljiva. Kakor menijo, je eksplozijo povzročil požar zaloge olja, ki je bila pod zemljo. Plameni so zajeli zalogo dinamita, ki je bila v bližini isti višini. Ogenj se je razširil tudi na zalogo benzola, ki je ležala pod uradi, ki so zleteli v zrak. Rešilne ekspedicije so s zasutimi rudarji v telefonski zvezi, ki je ostala po naključju nepoškodovana. Hrano dovajajo zasutim po ceveh. Položaj zasutih je zelo težaven, ker se razvijajo v rovu strupeni

plini in obstoja nevarnost, da voda poplavi rudnik. Doslej so potegnili iz rovov 60 mož, ki so zastrupljeni s plinom. Po zadnjih vesteh se je zvišalo število mrtvih na 95. V rudniku je bilo v času katastrofe 2000 rudarjev. Mnogo jih je pravočasno zbežalo, dočim so drugi še vedno pod zemljo. Listi poročajo, da še ni znano točno število rudarjev, ki so delali v rudniku »Vossische Zeitung« poroča, da je v življenjski nevarnosti še vedno 200 rudarjev. Preiskovalna komisija še vedno ni mogla ugotoviti pravega vzroka katastrofe.

Carinjenje vagonetov

Beograd, 22. oktobra. AA Na podlagi čl. 23. zakona o običajnih carinskih tarifah je izdalo finančno ministrstvo sklep, po katerem se v bodoče razloženi vagoneti ne glede na število njihovih sestavnih delov računajo kot toliko vagonetov, kolikor jih gre v sestavi, in da se carinijo kot celi vagoneti. Uvozniki bodo morali pri svojih prijavah uvoznega blaga označiti, da gre za vagonete v razloženem stanju.

Predrzen vlom v Osijeku

Osijek, 22. oktobra. Nocoj je bilo vlomljeno v žitno trgovino Hermana Sajna v županijski ulici. Premeteni lopovi so nasledovali z najmodernejšimi pripravami blagajno ter odnesli 9000 Din gotovine in za 13.000 Din obveznic vojne škode. Redarstvo ni moglo najti nobenih sledi za ubeglih zločincih.

Rusija napovedala gospodarsko vojno

Moskva, 22. oktobra. Agitacija zapadnoevropskih držav proti sovjetskiemu dumpingu je izzvala v Rusiji silen odpor in ostro kritiko. V zvezi s to akcijo, je svet ljudskih komisarjev sklenil, da bo sovjetska Rusija razveljavila vse pogodbe z državami, ki propagirajo gospodarski boj kot Rusije.

»Izvestja« pišejo, da so protisovjetska agitacija zapadnih držav in trditve o sovjetskemu dumpingu je manever kapitalistične klike, ki skuša z novimi sredstvi nahujskati svetovno javno mnenje proti Rusiji, ki se je pričela zadnje čase tudi gospodarsko uveljavljati. List nadaljuje, da izvajajo dumping kapitalistični trusti, dočim je gospodarska politika Rusije povsem drugačnega značaja. Dumping kapitalističnih držav je ena izmed mnogih oblik imperijalistične agresivnosti, dočim ima ruski dumping le namen, da pripravi Rusiji dovoljna sredstva za njeno industrijsko obnovo. List naglašja nadalje, da je politika kapitalističnih držav popolnoma zgrešena. Z omejitvijo ruskega izvoza se bo svetovna gospodarska kriza še bolj poostila. Cene žitu se bodo dvignile, dočim bo padla zaradi pomanjkanja izvoza industrijske produkcije. Trgovski in industrijski krogi se bodo morali sedaj odločiti, ali se bodo odrekli ruskemu trgu, ki bo potreboval še dolgo časa industrijske proizvode zapadnih držav ali pa bodo nadaljevali svojo dosedanje avanturistično politiko. Sklep sveta ljudskih komisarjev dokazuje, da Rusija ne bo več pasivno gledala na protisovjetsko akcijo zapadnih držav in bo skušala s vsemi silami braniti svoj izvozni trg, ki ji je nujno potreben, da si nabavi potrebna sredstva za izvedbo petletnega industrijskega načrta.

Naravno je, da gospodarski krogi posvečajo največjo pozornost temu dvoboju med gospodarstvom zapadne Evrope in Rusijo, ki je za nadaljnji gospodarski in politični razvoj velikega pomena.

Moskva, 22. oktobra. AA. Sovjetska vlada je proglasila gospodarsko vojno in odredila gospodarske represalije proti Franciji, Madžarski in Rumuniji, ki so nedavno tega omejile uvoz ruskega blaga.

Nabava in razdelitev plemenske živine

Beograd, 22. okt. Banske uprave so predložile v odobritev ministru kmetijstva pravilnike o razdeljevanju plemenske živine po svojih teritorijih. Ministrstvo je pravilnike odobrilo.

Komisija za nabavo plemenske živine montafonske pasme je odpotovala te dni na Predarlško. V komisiji sta svetnik ministrstva za kmetijstvo Popadić in banovinski svetnik Popadić iz savske banovine. Komisija je dobila na razpolago pol milijona dinarjev za nabavo plemenske živine.

Kongres mednarodne trgovske zbornice

Beograd, 22. oktobra. AA Trgovske zbornice Zedinjenih držav so povabile jugoslovnski nacionalni odbor mednarodne trgovske zbornice, naj se udeležijo konference, ki bo od 28. aprila do 1. maja 1931 v Atlantic Cityju v New Jerseyu. Vrhši se bosta istočasno konferenci trgovskih zbornic Zedinjenih držav in mednarodne trgovske zbornice.

Prepovedan list

Beograd, 22. okt. AA. Z odlokom notranjega ministrstva je prepovedano uražanje in razširjanje v naši državi lista »Borba«, ki izhaja v Parizu v jugoslovnskem jeziku, ker piše popolnoma v komunističnem duhu.

Uspešen lov na Jadranu

Split, 22. okt. c. Lov na sardele v naših vodah je bil poslednje dni izredno uspešen. Mirne noči brez mesečine so omogočile, da so vlovili samo v okolici Komiza za tri vagonce sardel.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.735, Berlin 13.455, Bruselj 7.874, Budimpešta 9.885, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 7.966, London 274.32, New York 56.33, Pariz 221.59, Pariza 167.04—167.86 (167.46), Trst 294.30—296.30 (295.30).

INOZEMSKA BORZE.

Curih, 22. okt. Beograd 9.1275, Pariz 20.22, London 25.0275, New York 514.95, Bruselj 71.85, Milan 26.97 do 26.96, Madrid 53.20, Berlin 122.76, Dunaj 72.69, Sofija 3.73, Praga 15.28 Varšava 57.70, Budimpešta 90.20, Bukarešta 3.06.

Ljubljana potrebuje novo telefonsko centralo

Telefonskih naročnikov je že 1250, prošnji za telefone nad 200, kapaciteta pa znaša le 1500

Ljubljana, 22. oktobra.

V Ljubljani imamo okoli 1250 telefonskih naročnikov. Reflektantov za telefone je vedno več — nad 200 prošnji leži na poštini čakati. Če se kdo po več mesecih naveliča čakati na rešitev prošnje in se posreduje na direkcijsko, mu povedo, da so vsi kabli zasedeni in da mu ne morejo ustreči.

Od glavne pošte, kjer je avtomatična telefonska centrala, vodijo kabli k 20. kabljskim prevodnim objektom. Eden teh objektov je n. pr. Ljubljanska kreditna banka, dalje Justična palača, Ljubljanski dvor, Urbanc, Zankl, Marijanišče itd. Če ima kabel od glavne pošte do Ljubljanske kreditne banke 120 žil, potem zadostuje za 60 naročnikov, ker morata voditi za vsakega naročnika po 2 žili v centralo.

Od Ljubljanske kreditne banke vodijo telefonske žice v vso bližnjo okolico. Ker je kabel ves zaseden, ni mogoče v bližini tega prevodnega objekta napeljati novih telefonov.

Skoro vsi kabli, oz. prevodni objekti v mestu so zasedeni. Prosti so še nekateri, kakor v Ljubljanskem dvoru, kavarni Evropa, v Šiški pri Slogradu, v Marijanišču, na Viču pri Zgornji in na Viču pri tovarni Pekatet, vendar pa je tudi tu prostora le za 2 do 5 naročnikov.

Precej težav povzroča okolnost, da telefonska žica radi motenja ne sme križati tramvaja po zraku. Če bi ne bilo motenj, bi se n. pr. dalo ustreči nekaterim reflektantom na Poljanski cesti, oz. nasipu.

Večina kabljskih prevodnih objektov ima rezervno. Leži v zemlji in je mrtva. Treba bi jo bilo potegniti na streho in ovira bi bila odstranjena. Toda za to ni denarja. Stroški za povečanje enega objekta bi znašali do 80.000 Din. Proračuni so že bili predloženi, a rešitve še ni in je, po dosedanjih praksi sočeti, tudi ne bo, če ne bodo storjeni iz ljubljanske poštne direkcije energični koraki na pristojnem mestu v Beogradu. Priznajmo, da se je doslej ves premalo storilo, da bi bilo ugodeno željam številnih ljubljanskih telefonskih interesentov.

Telefoni v Ljubljani dobe v kratkem le redki oni, v katerih okolici niso objekti zasedeni in so malenkostni instalacijski stroški. Kako nujno potreben pa je telefon zlasti obrtnikom in trgovcem je razvidno iz pritožb, ki jih ti pošiljajo svojim organizacijam. V njih tožijo, da bodo izgubili vso klijentelo, če ne dobe telefonov. Stranke jih namreč obveščajo, da bodo prenehale biti odjemalci, če si ne preskrbe telefona. Nihče ne ve več delati ne potrebnih korakov. Vsak si želi, da opravi naročilo v par minutah.

Prošnji za telefone je vedno več, krediti pa so vsako leto manjši. Pred leti je znašal kredit za celotno banovino 6 milijonov Din, lani 1.500.000 Din, letos pa samo 1 milijon Din.

Telefonskih naročnikov je bilo v Ljubljani pred 10 leti 400, letos pa jih je 1250. Telefonskih naročnikov v vsej dravski banovini pa je okoli 2500. Dele se v 7 plačilnih razredov, vrh tega pa še v 3 krajevne razrede. V I. krajevni razred spadajo kraji z nad 400 naročnikov (Ljubljana in

Maribor), v II. kraji s 50 do 400 naročnikov (Celje, Kranj, Bled, Ptuj) in v III. kraji do 50 naročnikov. Po krajevnih razredih se tudi gibljejo plačilni razredi. V I. krajevni razred spada naročnina za 1. plačilni razred, v katerega spadajo denarni zavodi, industrijska podjetja, tovarne itd., letno 3800 Din, v II. krajevni razred za isti plačilni razred 2800 Din in v III. 1800 Din. Razlika v naročnini je pravilno odmerjena, ker je jasno, da je telefon v kraju z večjim številom naročnikov bolj v rabi kot pa v kraju z manjšim.

Dohodki za telefon vsako leto rastejo. Samo naročnina znaša v področju ljubljanske poštne direkcije letno okoli 5 milijonov Din. Pričakovati bi, da se bo zato tudi nekaj zrtvovalo, a kakor vidimo, je ravno narobe.

Od omenjenega 1 milijona Din, je treba vzdrževati 96.000 drogov, od katerih jih je treba 5% letno izmenjati, dalje nad 13.000 km brzojavnih in telefonskih prog, premeščati telefone in telefone, če se preselijo pošte, dajati nad 5000 Din mesečno za polnjenje akumulacij avtomatičnih central, tako da za naročnike nič ne ostane.

Iz istega kredita je treba kriti vrh tega tudi delovne stroške. Vsak rajon ima po enega brzojavnega mojstra in 2 delavca, dočim so drugi nameščenci dninarji, ki jih je treba plačati vsako soboto. Zanimivo je, da se večina dninarjev za Ljubljano retirira že okrog 20 let iz Kresnic in iz Litije.

Poštna direkcija pa nima le denarja na razpolago, ona je tudi brez potrebnega materiala — aparati so pošli in jih že jemljejo na posodo iz Maribora. Če pa ima kaj materiala, ki ga ji dobavlja centralno skladišče iz Beograda, je večinoma neraben. Za toliko, kolikor znaša cena dobavljenega materiala, pa je seveda manjši enomilijonski kredit. Ni čuda potem, da je poštna direkcija ukinila vse nove naprave, ki so v zvezi s stroški. Izvzeti so le državni uradi in važne javne korporacije. Tako dobe v kratkem telefone vse carnice in orožniške postaje ob mejah.

Pred kratkim jih, kakor znano, dobila v Ljubljani kabljski prevodni objekt palače Trgovskega doma. Kabel od glavne pošte do palače je 60 žilni in je torej za 30 naročnikov.

Če bi smela poštna direkcija razpolagati z instalacijskimi takasmi, ki znašajo od 800 do 1000 Din, bi bilo takoj vse dobro. Toda te takse gredo v državno blagajno kot državni dohodek, česar pa ne vedo interesi, ki se zato pritožujejo, češ, saj nam plačamo stroške, a vi nam kljub temu nočete napeljati telefona.

Kapaciteta ljubljanske avtomatične telefonske centrale je za 1500 naročnikov, tedaj še za 250. Treba je torej že skrbeti za novo! Dosedanja nas ni stala niti dinarja, ker smo jo dobili na račun reparacij. Ker bo stala nova težke milijone, je treba že sedaj skrbeti za postavke v proračunu. Če ne bomo skrbeli zanje, se zna zgoditi, da se bo dobil telefon v Ljubljani le, če bo kdo umrl ali pa napovedal konkurz.

Besedo imajo naši čitatelji

Film — kost

„moralistov“

O, ti, uboga morala! Ti si gotovo imenitna, prekrasna milostiva gospa, ker ti tolikokrat in tako vneto kade, menda pod nos, če ga imaš. Oprostiti mi moraš, ne vem, kakšna si prav za prav, ker se nisem nikdar videl tvoje fotografije. Zakaj se ne pustiš fotografirati, ali kašen zlomek je s teboj? Gotovo mi ne šteješ v zlo, ker te tako slabo poznam — saj veš, kako je in kaj pravijo o tebi; ne morem presoditi po njihovih besedah, kakšna si. Ženskega spola si gotovo, in zakonski otrok menda tudi in gotovo si vedno do vratu in pet in še čez zapeta ter se nikdar ne slečeš. Zato je čudno, kako da jim tako salamensko ugajaš. Veš, nisem farizej, zato mi je vseeno, če mi zameriš, prijatelja sva si pa vseeno iskrena, naj bo tako ali tako, saj te poznam prav dobro, mnogo bolj kot farizeji. In od vseh strani, tudi golo, kaj bi tajili! (»Joj, kaj pravite?«) Zame si lepa brez vsake navlake in zapetosti; kaj ne, tista tvoja obleka, ki ti jo po vsej šli obešajo na tvoje krasne ude — so le fraze, hinavstvo?!

Pravijo, da te ni v filmu »Grehli očetov«, ki ga kažejo v Ljubljanskem dvoru, da so te pogrešali. Gotovo si se z njimi sporekla, da se jim nisi tam pokazala. Morda so pa tako kratkovidni (staremu človeku pešajo tudi oči poleg vsega drugega), da te niso opazili, najbolj verjetno pa je, da te sploh ne poznajo! (»Kaj pravite?«), to so pač njihovi očetovski grehi. Prav tako, »hehe« mora biti, kaj ne, »kaj pravite«, kaj bi bilo, ko ni več »čuka na palci«, saj se včasih krajši niso mogli biti brez dvornih norcev. No, kaj praviš, prijateljica morala?

V tistih »Grehli očetov« si se torej nekoliko zaletela, ker si jim hotela pokazati lepo očetovsko ljubezen, uboge človeške slabosti in njegovo trpljenje, ker nisi hotela bičati zla s farizejskim bičem, pač pa

razgaliti ubogo človeško srce, da bi vsi spoznali: Človek je le igrača razmer, svojih nagonov, čustev, v njem ni »višjega jaza«, ki bi poveljeval človeku, ga vodil v pravo smer, mu sortiral »dobro« in »zlo«. Samo ti si, draga gospa, v človeškem življenju nekaj kajpot in luč. Treba pa je vedeti, da si ti luč in kajpot in treba je hoditi, kamor ti vodiš. Treba je, a človek ni kriv, če tega ne ve, kajti vsak poedinec te pojmuje — drugače. Vsi te ljubijo, a vsak drugače in vsak na svoj način. Vsi te poznajo in nihče te ne pozna. Včasih te pa povsod pogrešajo, ali bi te tudi radi tam videli, kjer ne gledajo, ker miže. Včasih si jim celo odveč takšna kot si tudi po njihovi predstavi, če si prečutna. Tedaj zahoči svetohlinsko zavijati, radi bi te videli drugače, ne vedo pa, kakšno. Kaj ne, vrag jih vzemi, ki so ti ukradli ime, odnosno, ki se trkajo na prsa, češ, mi smo moralisti! Naj jih vrag vzame, ker ti gotovo nisi v sorodu!

Smiliš se mi, draga! Četudi si tako nemoralna! In za mladino neprimerna! In še zato, ker se nisi sporekla s cenzuro. Seveda te tudi občudujem, da si tako potrpežljiva — vedno te rabijo za vloge v vseh licemerskih komedijah, zlasti še, ker so te obesili pod krvavi zvoklenkač »kaj pravite?«, kjer se gotovo nebeško počutiš. — Da, uboga mladina, zastupili jo bodo z »Grehli«, ker je dandanes tako moralna, vzgojena z vzgojnimi filmi kina »Kodeljevo«, kakor so nastopili: »Krvnik iz Alamosa«, »Roparji Pacifič«, »Hochstaplerji na Rivier«, »Mokri junaki«, »Ne daj se« itd. Da, srečna in uboga je ta mladina, ki ima tako globoko kulturne in življenjske pedagoške, ki so zapisali k naslovu filma »Kralj kraljev«, da je to najmonumentalniji šlager vseh časov. Sicer pa je itak dovolj znano, kakšen nadih ima njih kultura in morala — vse to je plesnivo. Tudi njihova uboga rotopulja bi najbolj spadala v špirit, da te ne bo okužila, draga gospodična ali mlodivca, mladina je že itak okužena in cenzura tudi.

Le zakaj so hodili farizeji gledat v »Matico« gole ženske, ko te tako ljubijo? Nisi ljubosumna? In kako so jih mogli videti, ko te niso videli v »Dvoru« in ko jih ni nihče drugi videl razen njih? Bujno fantazijo imajo vsekakor (morda jim pomaga nosljanje tobaka), odnosno — prave asketske napade, izkušnje. In izkušnje so salamensko, saj vedo, kateri filmi so seksualno blodni.... Pokrovičeljski so tudi, so pač vajeni vedno govoriti zviška (ampak, kdo jih posluša — ker pod njimi ni nikogar?). Oni hočejo vedeti, da je tudi ljudstvo neumno, ne samo mladina, in da se mu mora zaradi tega kazati luna v luži, a ne na nebu. Menijo, da je strašno zlo, če ljudstvo postane »socialno nezadovoljno«, ljudstvo ne sme vedeti, da se godi nekaterim dvonozcem zelo dobro, ljudstvo mora biti vedno zadovoljno, pa četudi bi z njegovih hrbtov rezali kožo za pasje jermene in farizejske biče, kot so jih včasih — v imenu morale itd. Ljudstvo mora za vse hvaliti boga, ker vse je božja volja, ljudstvo mora biti zabit, ker drugače bi imeli škodo oni »moralisti« ali protežiranci božji. Ljudstvo pa tudi ne zabaja tako pogosto v kino kot protežiranci, česar oni ne vedo, zato so njihovi strahovi brezpredmetni... In prepozno so se pričeli bati — kaj praviš, morala? Takšne zagovornike imaš, čemu bi te še potem jaz ubogi revež, ki spadam med zabito ljudstvo — zagovarjal?

Film so pričeli gledati, kot da stradajo kot ljudstvo, ki mu režejo tako pridno mora... in še drugačen — kruh. In tebe glodajo, morala, javno so nam to obrazložili.

Prijatelj morale.

Že zopet avtobus

Vsa čast avtobusu. Posebno ob lepem vremenu dostojno vrši svojo funkcijo. Ob lepem vremenu, ko gre marsikdo raje peš, iz tega ali onega razloga. Razlogov je več in najbrže ni zadnji tudi finančni. Pa vsaj če je lepa, suha cesta človek malo hitreje stopi, pa je stvar v redu. Ali kaj bo sedaj, ko je nastopila mokra, blatna jesen, za njo pride pa še slabša zima? In če vse dopolne ali popoldne dežuje, takrat pa prav gotovo, ko se mi ubogi Vičani in Glincani odpravljamo v službo. In ob takih prilikah je vse narobe, avtobus ima zamudo ali defekt, včasih pa ga tudi že ni bilo ob določenih urah. Često pa pride do prizorov, ki včasih zelo tragično izvirajo. En tak primer se je pripetil tudi oni dan.

Pred postajališčem pri viški cerkvi se je nabrala gruča ljudi, ki niso tako srečni, da bi v slabem vremenu lahko ostali doma. Morajo torej v službo ali pa v šolo. Bilo jih je precej, ker je bilo kakor iz šaka in pri najboljši volji ni bilo mogoče iti peš. To je bilo okoli pol 8, torej že tudi malo pozno. Ta avtobus je za večino najprikladnejši, zato je naval takrat največji. S par minutno zamudo se je pojavil na postaji in pričelo se je vkravanje. Kmalu je bil avtobus poln. Sprevednik je še pripomnil, da na prihodnji postaji ne sprejme nikogar več razen nekega gospoda z mesečno kartico. Srečno smo se prizibali do te postaje, kjer jih je čakalo še za en voz. Sprejeli smo samo omenjenega nesrečnika in hoteli odriniti. Toda tedaj...

Na stopnišču vhoda se je pojavil mož po stave, nas strogo premetril in resno povzdignil svoj glas. Ugotovil je namreč, da nas je preveč. Takoj za ugotovitvijo je sledil ukaz, naj se avtobus izprazni tako, da bo zadosteno pravici, ki je v obliki tablice pribita na steni nad valonom in pravi: 22 sedežev in 10 stoječ. Nas pa je bilo najmanj še enkrat toliko. Kar zašumelo je v barki, kakor bi se vsuli orehi iz jerbasa. Nežni spol je odločno protestiral, dočim so se kavalirji izgovarjali, da imajo dame prednost... Zunaj se je vršilo posvetovanje, odnosno pričkanje strogega moža, sprevednika in kapitana, dočim smo se v barki na vse strani prepirali in je neki gospod že dvigal svoj dežnik... Stvar je postajala kritična. V zadnjem trenutku pa se je posrečilo simpatičnemu sprevedniku pregovoriti moža postavbe.

Že smo se vsi blaženi zopet zabili po razdrapani cesti mimo vozovnikov, kupov gramoza in tračnic za tramvaj. Ob pogledu na te so se nam vzbudili upi na boljše bodočnost. Z manjšimi zaprekami na postajah in z malo večjo v Gradišču smo končno srečno pripeljali v pristan — na Kongresni trg ali pa pred glavno pošto — točno ob 8. Tukaj je izstopilo do malega vse. Sem tisti glavne pošte, zato zamuda še ni bila prevelika. Kaj pa tisti, ki so šli na licej, realno gimnazijo in drugam? Neki šolarček nam je razlagal, da je za vsako zamujeno minuto toliko in toliko časa zaprt. Ali naj se izgovori na avtobus? In če se, kdo mu bo verjel? Stvar je namreč postala že legendarna in je n. pr. mene oni dan predstojnik pozdravil z ironičnim nasmehom: »Že zopet avtobus! Poleg tega sem bil ves blaten in s pohojenimi čevlji. O slabem zraku raje ne govorim. Bili smo jedva še pri moči sestavitvi naslednje resolucije:

Ker nismo v stanju zadržati nebeškega blagoslova in ker nismo tako srečni, da bi v takem primeru ostali doma, prosimo p. n. Maloželezniško družbo, naj nam v takih primerih in vsaj v jutranjih in opoldanskih urah postreže z dvema vozovoma, če že ne skupaj, pa vsaj z malim presledkom. Koristi bodo obojestranske. V nasprotnem primeru pa naj nas pravočasno obvesti, da se ne bomo zanašali. V takem primeru naj obvesti tudi moža postavbe, naj se blagovoli kljub slabemu vremenu potruditi na prvo postajo, kjer bo stal pri vratih in štel, nato z zamahom pendreka zadostil pravilom na steni, obenem pa dal znamenje za odhod. Olajšal bo težko stališče sprevedniku, nam pa prihranil mučno proceduro sredi poti. Prosimo in upamo...

Eden, ki se je »vozil«.

— Risalno orodje kupite najbolje pri FR. P. ZAJEC, optik, Ljubljana, Star trg 9.

Lepa, temperamentna in vesela Čehinja

Any Ondra

ter priljubljeni, popularni komik

zostujeta v najkrajšem času

Siegfried Arno

v Elitnem Kinu Matica v briljantni komediji smeja in humorja

„Jazz-girl“

(Deklica jazza)

Pride! Veselite in pripravite se!

Koncert ge. Novak-Cepič

V Filharmoniji je v ponedeljek zvečer priredila mezzosopranistka ga. Marija Novak-Cepič koncert, katerega program je bil sestavljen izključno le iz solospesmi jugoslovenskih komponistov raznih dob individualističnega značaja ter prireditve našega folklorja. Pri klavirju je sedel g. Marijan Lipovšek. Žal, da je napovedana uvodna beseda akademika Ante Novaka, ne vem zakaj, odpadla. Koncert je bil navzlic obširni in tehtni reklami silno slabo obiskan. Štejem ge. pevki v venk plus, da je imela dovolj samozvesti in da ni številnim praznim stolom obrnila hrbta. Desinteresiranost publike, praznina dvorane, zavest, da pevec z dohodki večera ne bo poravnal morda niti lastnih izdatkov itd. mora vplivati depresivno zlasti na plahega začetnika, ki mu v taki okolnosti ni prav nič zameriti, ako ne poje z isto vneto, z isto toploto, istimi izraznimi vrlinami, kot jih ima morda sicer, da je njegov glas potrt enoličen, da se mu v svojih interpretacijah ob taki priliki ne polubi dvigati se nad običajni nivo, sploh, da ne kaže niti do pesmi, ki jih poje, niti do publike, ki jih posluša, istega zanimanja, kot bi ga pokazal, ako bi ga publika z obiskom, priznavanjem in pubudno ljubeznivostjo dvignila in mu dala poguma. Z nemo jezo v srcu, z spuščeni rokami pa poslušalec, če jih je tudi malo, ni mogoče ogreti, ali celo fascinirati. Iz vseh teh in enakih razlogov večer ge. Novak-Cepičeve ni imel onega uspeha, kakor bi ga ge. pevki iz srca privoščili. Njen mezzosopran je prijetno barvan, miren, gladek, v enočetni oktavi ne baš voluminozen, a v dvočetni dovolj probojen ter zmožen živahnega poleta in dovolj iskrene vznemestnosti. Pevki se najbolj prilaga lično prosti, morda celo segavi izraz, kar je posebno pokazala v prireditvah narodnih pesmi. Na vsak način je pevka zelo muzikalna in smemo ob ugodnejših prilikah od nje pričakovati več, kakor se ji je to udalo v ponedeljek zvečer.

Na programu je imela Milojčevićeva znani »Japan«, Manojlovičeva folkloristično barvano »Mjesčina, al mjeseca nema«, romantični Lajovićevi dve: »Mesec in izbie« ter »Spleen«, impresijonistični Škrjančević »Beli oblaki« in »Jesenska pesem«, modernistični Osterčević »Solnce v zavesah«, »Obhajam se s tišino« ter prav zelo lepo in zanimivo, nad ostinatno basovsko figuro zibajočo se »Oh, kako sem bolan«, kateri je dodala humorno prelisko »Dere sem ja mali bio«. Tem so sledile prireditve narodnih: Gotova »Tuge moje« in »Sjaj mjesec«, R. Ružiča — »Jur tri nočie ter »Zvira voda iz kamena«, Grgošević »Kolo«, Konjovićević »Sunce di sjalo« in »Of aman, aman«. Vse te lirčne, mehke polne pesmi o solncu, mesecu, nočeh in ljubezni, dovolj enakomeren, enakobarven program, ki so ga prijetno zaključile štiri narodne po zapisih Stanka Vraza v prireditvi Nika Stritofa, razvrščene umno po vsebini in tempih, vsaka pesem kritično v dveh treh klavirskih varijantah, spretno in efektivno postavljena za glas in klavir. Na vsak način nekaj prav zelo posrečenega in efektivnega.

Pevko želimo slišati v prijetnejših okoliščinah zopet prav rad. —f.

Iz gledališke pisarne

DRAMA

Ljubljanska drama vprizori jutri Snuderlovo izvržno dramo »Pravljica o rajski ptici« v običajni zasedbi in režiji gosp. Skrbinske. V posameznih vlogah nastopajo: gospa Šaričeva in gospa Gabričičeva ter gg. Kralj in Jerman. Kot izvržno delo naše literature zasluži drama vso svojo pozornost. Kritika je priznala, da je izvržno nastudirana, pa tudi posamezne vloge so dobro zasedene. Predstava se vrši za abonente reda B.

Prva repriza Schillerjeve klasične drame »Razbojnik« bo dreči. Letošnja premijera je bila odigrana v soboto 18. t. m. in je bila sprejeta z izredno toplim apravzom. Posamezne vloge so v rokah naših najboljših igralcev. Glavne vloge igrajo poleg gospe Šaričeve gg. Levor in Železnik, dalje gg. Bratina, Kralj, Cesar, Kaukler, Potokar, Skrbinske, Sancin, Jan, Jerman, Plut in Lipah. Napravljena je bila popolnoma nova inscenacija po navodilih prof. Šesta kot režiserja in osnutkih g. Uljančičeva kot scenografa. Pri predstavi sodeluje tudi vojna muzika. Predstava se vrši za abonente reda C.

OPERA

Jutri se poje v ljubljanski operi Johan Straussova opereta »Vesela vojna«. Opereta se odlikuje — kot ostala dela tega znanega dunajskega komponista, imenovana »kralj valček« — po izredno elegantni melodiki, pikantni ritmiki in bujni instrumentaciji. Zelo posrečena vsebina je polna življenja, prepletena z učinkovitimi domi-

sleki. Nastopijo gospe Poličeva, Ribičeva, gg. Gostič, Peček, Povhe, Simončič in drugi. Dirigent dr. Švara, režiser g. Povhe. Predstava se vrši za abonente reda E.

Koncem tedna se bo vršila premijera Verdijeve opere »Moč usode« pod vodstvom dirigenta g. Neffata. Zanimivo delo je na repertoarju vseh večjih gledališč ter bo brez dvoma ugajalo tudi pri nas.

Beležnica

Koledar.

Danes: Sreda, 22. oktobra 1930, katoličani: Kordula; pravoslavni: 9. oktobra, Stevan, Jakov.

Današnje prireditve.

Drama: Razbojnik.
Opera: zaprto.
Kino Matica: Cilly.
Kino Ljubljanski Dvor: Njena poslednja vloga.

Kino Ideal: Prodane hčere.
Predavanje dr. Mire Finkove o vplivu delovanja žlez na razvoj človeka. Ob 20. v veliki dvorani Delavske zbornice.

Plesna valja privatnih nameščencev se vrši v četrti zvečer ob 20. v veliki dvorani hotela »Union«.

Dežurne lekarne.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

Tragedija služkinje

Ljubljana, 22. oktobra.

Rozalija Primožičeva, rojena l. 1909. v Radečah pri Zidanem mostu in tja pristojna, samska, služkinja brez posla, boleha že delj časa za nevrasenosti. Sinoči ob 7.35 je skušala na železniškem prelazu na Dunajski cesti izvršiti samomor. Hotela se je vstati pod kamniški vlak, kar pa sta ji še pravčasno preprečila železniški čuvaj Stančič in višji stražnik Grabar. Par metrov pred lokomotivo sta jo zgrabila in jo odvedla na bližnjo stražnico, kjer so jo ob 10. zvečer izročili njenemu bratu Ivanu, šoferju v Kamniku in materi Mariji, stanujoči v Radečah.

Primožičeva je njena mati skušala snoči pred poskušanim samomorum poslati na opazovalni oddelk tukajšnje splošne bolnice. Sprejem pa je bil radi pomanjkanja prostora odklonjen.

Koncert v Ljutomeru

Ljutomer, 20. oktobra.

Naše vrlo Glasbeno društvo je otvorilo letošnjo sezono v nedeljo 19. t. m. popoldne v Sokolskem domu s koncertom dveh ljubljanskih umetnikov g. Karla Ruplja, violinista, g. Marjana Rusa, koncertnega pevca in g. Marjana Lipovška, spremljevalca na klavirju. Obisk ni baš pokazal onega zanimanja, ki ga je prireditve zaslužila, posebno ko smo zastopniki iskali celo navdušenih čestitcev glasbe. Kje so ostali? Pa bodi že kakorkoli, vsi udeleženci smo odšli domov zadovoljni in to je glavno.

Vsi trije umetniki, absolventi ljublj. drž. konservatorija, so nam podali pester in zanimiv, dasi skromen program v prav lepo zaokroženi celoti. Vzeli so iz svojega repertoarja gotovo najlepše in najboljše komade. Ves spored, ki je bil žal stisnjen le na dobri 2 uri, je bil razdeljen v pet delov. V prvem delu se je izkazal s svojo sigurnostjo in čistočo tonov g. Rupelj s Mozartovimi skladbami. Sledila sta dva samospeva. Curschmannova »Nočna pesem« in živahna arija Kecal iz »Prodane«, katere je odpel z mehkim, odprtim in razločnim glasom g. Marjan Rus. V drugem delu smo čuli moderno Millandovo »Pomlad«, Dvořakov ples, Elgarjev »La Capricieuse« in Kreislerjev »Lepi rožmarin« v fascinojuči interpretaciji g. K. Ruplja, ki nas je razregel posebno z Elgerjevim glasb. biserom, katerega je moral povnoviti. Četrti del je obsegal g. Betetto posvečene Prelovčeve narodne: »Pa so fantje šli v vas«, »Ti si urce zamudila« in »So še rožice žaloval«. Odpel jih je pristno, toplo, naš g. Rus. Slišal si — to je drugi Betetto! Dodati je moral in ponavljati segavega Pavčičevega »Dedek Samonog«. In koncu nam je še pričaral g. Rupelj Riesov večni »Perpetuum mobile« in Talla-Kreislerjev »Španski ples« ter še nek valček kot dodatek, za kar je prejel ob zaključku šopek prelepih cvetov v spomin. Oba pa je pridno spremljal pravi virtuoz na klavirju g. Marjan Lipovšek, ki je s svojim spretnim igranjem pripomogel k lepemu uspehu.

Mladim umetnikom naše čestitke in z njimi našemu najvišjemu glasb. zavodu, ki nam jih je dal. Dobrodošli še med nami. Na tem mestu pa bodi izrečena vsa zahvala tudi Glasb. društvu, posebno njega očetu in vodji — našemu prišlekemu ljubodu — sivolasemu g. Zacharu, za tako lep užitek v tako žalostnem jenskem popoldnevu! Pa še kaj lepega! Zdravo!

ar—

Dnevne vesti

— Izpremembe v naši vojski in mornarici. Imenovani so: za vršilca dolžnosti šefa oddelka dravske stalne vojsne bolnice sanitetni podpolkovnik dr. Ljubo Debelejak poleg redne službe, za vršilca dolžnosti komandanta III. divizionja 14. artiljerijskega polka artiljerijski kapetan I. klase Branko Tominec, doslej na razpoloženju vojnega ministra, za šefa vojne delegacije pri direkciji državnih železnic v Subotici polkovnik Franjo List, doslej šef vojne delegacije pri direkciji državnih železnic v Zagrebu, za komandanta broda »Zmaj« kapetan bojnega broda Dragutin Velušnik, poleg redne službe, za vršilca načelnika adjutantskega oddelka komande mornarice kapitan korvete Anton Klinar, doslej na službi v istem oddelku; dosedanjih dolžnosti je razrešen in stavljen na razpoloženju vojnemu ministru poročnik bojnega broda I. klase Vlado Naglič.

— Velika jugoslovenska prireditelj v Pragi. Ze večerj smo poročali, da bo predaval v Pragi viceadmiral Metod Koch o skupni borbi naših in češkoslovaških mornarjev za osvoboditev. Predaval bo na slavnostnem večeru, katerega priredi »Jadranska Straza« v Pragi v petek 31. t. m. v velik dvorani »Lucerne« pod devizo »Praga — jugoslovenskemu Jadranu«. V umetniškem delu večera nastopijo ga. Horvatova, baritonist Z. Šeman, član Narodnega divadla Zvonimir Rogoz in pevsko društvo »Hlabol«. Po oficijelnem delu se bo vršil ples. Praska javnost bo imela priliko pokazati svoje simpatije do Jugoslovancev. Pokroviteljstvo nad prireditvijo sta prevzela predsednik narodnega sveta posl. Prokupek in primar dr. Baxa.

— Iz zdravniške službe. Iz imenika zdravniške zbornice za dravsko banovino sta bila črtana praktični zdravnik v Zagrebu dr. Karl Pečnik in sezidski zdravnik v Čateških toplicah dr. Ivan Matkovič.

— Izprememba rodbinskega imena. Kr. banska uprava dravske banovine je dovolila Osel Mariji in njenim nedoletnim otrokom Mariji, Francišku, Ignaciju, Antonu in Františku, pristojnim v občini Vodice, izpremembo rodbinskega imena Osel v Polacek.

— Konkurni in prisilne poravnave. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 11. do štete 20. oktobra sledečo statistiko (Številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta): Otvorjeni konkurni: v dravski banovini 1 (1), v savski banovini 1 (3), v primorski banovini — (4), v drinski banovini 2 (4), v dunavski banovini 4 (5), v moravski banovini 1 (3), v vardarski banovini — (1), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (2). Otvorjene prisilne poravnave izven konkurne: v savski banovini 1, v drinski banovini 1, v dunavski banovini 4. Odpravljeni konkurni: v dravski banovini 4 (1), v savski banovini 2 (4), v drinski banovini 2 (6), v zetski banovini 1 (—), v dunavski banovini — (8), v moravski banovini 3 (2), Beograd, Zemun, Pančevo — (2). Odpravljene prisilne poravnave izven konkurne: v drinski banovini 1.

— Za povzdigo turizma. Upravni odbor »Putnik« je imel včeraj in danes sejo, na kateri je razpravljalo o pospeševanju tujkega prometa v naši državi. Razpravljalo se je tudi o navodilih, ki jih bo dobila direkcija za bodoče delovanje.

— Zakon za zavarovanje privatnih nameštencev za vso državo. Minister socialne politike in narodnega zdravja je sprejel v ponedeljek predstavnike zveze bančnih uradnikov in nameštencev kraljevine Jugoslavije iz Zagreba in predsednika Pokojninskega zavoda za zavarovanje privatnih nameštencev v Ljubljani Vekoslava Vrtovca. Deputacija je prosila ministra, naj bi se zakon o pokojninskem zavarovanju privatnih nameštencev, ki velja zdaj samo v Dalmaciji in Sloveniji, razširil na vso državo.

— Smrtina kosa med ameriški Slovenci. V New Yorku je umrla Zora Putrih, žena strojne stavca v tiskarni »Glas Naroda«. Pokojina je bila doma iz Zagreba. — 18. septembra je preminul 59 letni Janez Jereb iz kraja Center. Pokojni je bil doma iz vasi Hotavljice nad Škofjo Loko, v Ameriki je bival 30 let. Zapustil je ženo, dva sina in dve hčerki.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno in nestanovitno vreme. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno, v mnogih tudi deževno. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 23, v Sarajevu 22, v Skoplju 21, v Splitu 20, v Zagrebu 16, v Mariboru 15,2, v Ljubljani 13,6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 756,4 mm, temperatura je znašala 9,4.

— Odisejka vojnega ujetnika, ki je pobegnil iz Rusije. Včeraj je prišel v Banjaluko neobičajen potnik in nesrečnik, ki že več mesecev tava po Jugoslaviji in išče svoje. Je to Petar Lazar iz neke vasi pri Prnjavoru. Mož je bil l. 1915 na ruski fronti ujet in prepeljan v Sibirijo. 15 let se je potikal po tujini in čakal na ugodno priliko, da bi se lahko vrnil v domovino. Njegov povratak je bila prava odisejka. Vozil se je pod vagoni, čakal po cele dneve na vlak in končno, ko mu je zmanjkalo denarja, je potoval peš. Prepotoval je peš vso Rumunijo, peš je prišel v naše kraje. Utrujen in izčrpan je prišel te dni v svojo rodno vas v nadi, da najde svoje. Namesto veselja svidenja ga je pa čakalo bridko razočaranje. Tam, kjer je stala njegova domačija, je bilo pokorišče, o rodbini pa ni bilo duha ne sluha. Izvedel je, da se je žena s sinom Cirilom in Ivanom l. 1918 preselila v Banjaluko. Sedaj poizveduje mož v Banjaluki po svojcih, pa jih še ni našel.

— Vlak zavozil v potniški avto. Blizu Osijeka se je pripetila včeraj nenavadna nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala človeških žrtv, dočim je materialna škoda precejšnja. Štirje lovci so se z avtomobilom vračali v Osijek in morali so čez orogo slavonske podravske železnice. Zavorne so bile spuščene, ko je pa šofer

hotel avtomobil pred progo ustaviti, ko mu odgovorile vse zavorne in avto je zavozil na progo v hipu, ko je privozil vlak. Lokomotiva je avtomobil zgrabila in ga vlekla kakih 150 metrov s seboj. Sreča v nesreči je bila, da noben potnik ni padel z avtomobila. Končno se je vlak ustavil. Avtomobil je bil ves razbit, dočim se potnikom ni nič zgodilo.

— Pri zapelki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolčnih žilcev, bolečinah v boku, zasopjenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, poboitosti, povzroči naravnega »Franz Josefova« grenčica izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz Josefovo« vodo tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— Posipanje cest na mestni periferiji. Z gramozom je posuta Cesta dveh cesarjev. Ker ima zrasti v mestnem logu ob tej cesti novo naselje, bo nastal tod živahnejši vozovni promet. Dovažal se bo ves stavljen material. V Rožni dolini posipajo na debelo Cesto VIII in Cesto IX. Obe imata široko moderno cestišče, ki povzdigneta lepoto Rožne doline, kadar bosta popolnoma izdelani.

— Popravljanje Celovške ceste od Zgornje Šiške proti St. Vidu stalno napreduje. Od zadnjega torka ni sicer nagajal dež, pač pa so delavci pogrešali vetrovno vreme, da bi se cestišče bolj sušilo in utrdilo. Poprava ceste stane dnevno 1500 do 1700 Din. Vozniki dovažajo gramoz in drobnejši pesek, delavci pa nasipajo na cesto. Popravljanja sta do zdaj skoraj dva kilometra cestišča, ki je lepo gladko kakor miza. S popravljanjem ceste se bo nadaljevalo čez St. Vid do Mednega.

— Današnji živilski trg je bil bogato založen s sadjem, zelenjavo in sočivjem. Tudi gobe so se šle nudile, jurčki 6 Din, merica, bilo jih pa je komaj za par meric. Precej več je bilo sivk, merica po 1.50 Din. Izredno mnogo je bilo domačega kostanja, po kakovosti jako različnega, drobnega, piškavega in debelega kot maroni: liter po 2.50 Din do 3.50, kg pa po 3.50 do 4 Din. Jabolka so se podražila, kg je stal 6—10 Din, vendar so bila precej lepa. Iz škofoleške okolice se je nudilo tudi nekaj lepih hrušk po 7 Din kg. Tudi grozdje je drago, belokranjskega ni več, le smederevsko, kg po 8—10 Din. Ker je že zelo zrelo, ga prihodnje dni ne bo več na trgu. Med sadjem se je nudil tudi domač oreh liter po 4 Din, kg pa po 8 Din. Med zelenjavo in sočivjem je bilo največ zelj, glav kom. po 1—2 Din in krompirja po dinarju. Salate je že manj, vendar se je dobila lepa endivja, glave po 0.75—1 Din. Dovolj je bilo seve repe, ohrovt, kolerabe, korenja, spinacea, peteršilja itd., cene so neizpremenjene. Na kokošem trgu ni bilo toliko perutnine kot ob sobotah, ko se gospodinje zalagajo za nedeljo. Petelinčke so nudili po 20—40 kom. po tež. Jajca so še vedno draga, kom. 1.75 Din, trgovina z njimi ne uspeva preveč dobro. V splošnem je bila trgovina dobra.

— Z Galjevice. Z gradnjo skromnih a čednih lesenih hiš na mestnem travniku južno od dolenskega kolodvora se je prenehalo, ker je že ves ododni svet v ta namen porabljen. Le ometavanje sten je še ter tu pa tam v delu. Vseh domačij je bilo 117. Prihodnje pomlad napravi magistrat v naselja kanalizacijo in še par javnih vodnjakov. Tudi pota jim še izboljša, kjer so še pomanjkljiva. Tako vidimo v Juljavi vsi stamen napredek, kar je prav razveseljivo.

— Sestanek posestnikov iz dvorkega okraja. Trnovega in Krakovega. Drevi ob 20. se bo vršil v Askerčevih kleti, Askerčeva ulica 1 sestanek posestnikov iz dvorkega okraja, Trnovega in Krakovega. Razpravljalo se bo o razširjenju ljubljanskega tramvaja po Selburgovi ulici in Gradišču, čemur ugovarjajo dotični posestniki iz trgovskih in prometnih ozirav.

— Raketni polet na luno! V petek 24. t. m. bo predvajala Z. K. D. senzacionalen film, ki nam bo v zanimivih in nazornih slikah predočeval fantastični polet prvih potnikov na luno. — V filmu vidimo ogromne predpriprave, velikanske rakete, vkrcanje prvih pogumnih potnikov, »slepega« pasazirja v osebi malega dekca, start in polet. Končno smo na luno. Grozna pokrajina s svojimi skrivnostmi se odkrije gledalcem očem. Polet se je sicer posretil, toda podjetje zahteva svoje žrtve. Film je gigantsko delo Ufe in njenega slovitega režiserja Fritzja Langa. V glavnih vlogah nastopa trojica znanih in priljubljenih igralcev; njih imena Willy Fritsch, Gerda Maurus in Fritz Rasp. Film si mora vsakdo ogledati. Predstave v petek ob 4, pol 8 in četrt 10 zvečer. Cene ljubiske.

— Znanstveno predavanje. V veliki dvorani Delavske zbornice bo predaval dr. Mira Fink, specialista za ženske bolezni in porodništvo, o vplivu delovanja žlez na razvoj človeka. Začetek točno ob 20. uri. Predavanje samo za ženske. Vstopnine ni.

— Cilil Metodovi podružnici v Šiški prirediti v rest. Reininghaus dne 9. novembra ob 3. uri popoldne Martinov večer.

— Družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo danes v sredo dne 2. oktobra 1930 ob pol 9. uri zvečer v prostorih restavracije »Zvezda«. V nadaljevanju lani začeta cikla »Ljudska univerza za trgovske in obrtniške kroge« pride na vrsto predavanje o zanimivem predmetu: »Umetnost in naša Narodna galerija«. O tem predmetu predava upravnik »Narodne galerije« gospod Ivan Zorman. Gospod Ivan Zorman slovi kot odlični strokovnjak na tem polju in bo večer, ko on predava, brezdvomno jako poučen in

zanimiv. Po končanem predavanju igra godba. Gostje so dobrodošli. Vstop je brezplačen.

— Elitni družabni plesni tečaj Jenkove šole se prične danes ob 20. v baletski dvorani Kazine. Vstop proti vabilu. Reklamacije od 17. do 19. ure istotam. 345-n

Aluminijasta

kuhinjska posoda je vsake gospodinjice; zato si oglej še danes veliko izbero po najnižjih cenah pri tvrdki z železino

STANKO FLORJANČIČ,
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 35

— Današnji kinematografski pregled. Z velikim uspehom predvaja svojino kino Matica čarobno filmsko opereto »Cilij«, l. akega razkošja, toliko ansambla najboljših plesalk, girlov, pevki in pevcev ni vseboval noben film. Poleg tega čarobna muzika, obilno najbajnejšega razkošja in vse to v krasnih naravnih barvah. Če je svojčasno »Rita« ugajala občinstvu mora ta film izvesti navdušenje slehernega gledalca. Na sporedu je le še nekaj dni. Zato naj vsak pohiti in si ogleda to prekrasno delo. Kino Ljubljanski Dvor uvaja z današnjim dnem izredno znižane cene in sicer 4. — Din na obsej prostori v parterju in 6. — Din za brskanske sedeže in lože. Te cene veljajo seveda za vse predstave. Ravateljstvo kina boče na ta način omogočiti širši sloj občinstva redno posetanje kinematografa in s tem seveda tudi nuditi ljudem ceneno zabavo. Na sporedu bodo kljub najnižjim ljudskim cenam le dobri prvostvorni sporedi, dokazuje kino »Dvor« že s prvimi današnjim svojim filmom »Njena poslednja vloga« film v katerem nastopa v glavni vlogi znamenita Pola Negri in kot partner Nils Asther. Kino Ljubljanski Dvor je tako danes najcenejši in najudobnejši kinogledališče v Ljubljani z obnem prav prvostvornimi filmi. — Kino Ideal predvaja danes premiero M. G. M. filma »Prodane hčere«. Film je drastična slika današnje moderne dobe in morale ki vlada med žensko mladino takozvanih boljših krogov.

— Vabimo vabimo članice naših ženskih društev, da se udeležijo sestanka ki ga sklicuje Jugoslovenski ženski savez v četrti 23. t. m. v damsko sobo kavarne »Emona«. O referatih, ki so se obravnavali na kongresu JZS v Zagrebu bodo poročale gg. Govekar, Lebar, Martelanc, Peče, Vode in Stebi-Plesko.

— Koncerti v novembru. V novembru se bodo vršili naslednji koncerti: V ponedeljek 3. novembra nastopi pri vrkat na javnem samostojnem koncertu baritonist G. Mirko Pugelj, ki je dokončal pevske študije v Parizu. Izvajal bo na svojem ljubljanskem koncertu izključno le francoski program. Vse točke bo pel v originalnem jeziku. V petek 7. novembra bo prvi simfonični koncert letošnje sezone pod taktirko opernega ravatelja G. Mirka Poliča. Operni orkester in orkester orkestralnega društva Glasbene Maticice bosta izvajala Glazunov violinski koncert, Violinsolo G. Karel Rupel, dalje pet Mahlerjevih otroških mrtvaških pesmi za en glas s spremljevanjem orkestra. Peta bo operna pevka G. Thierry - Kavčnikova, tretja točka pa bo Čajkovskega IV. simfonija. V torek 11. novembra pa bo koncertiral brez dvoma eden najboljših komornih kvartetov Srednje Evrope, komorni kvartet iz Dresdene, ki je v lanskim sezoni naravnost navdušil poslušalce. V ponedeljek 17. novembra pa bo koncert pevškega kvarteta Glasbene Maticice (Pelan, Završnan mlajši, Završnan starejši in Skalar). Na tem koncertu se bo proslavilo 40letno pevsko udeleževanje baritonista in prvega basista G. Janeza Završnana, ki je znan in priljubljen v vsem slovenskem svetu. To naznanilo naj velja kot prednaznanilo.

— Klub esperantistov v Ljubljani vabi članstvo in prijatelje esperantskega gibanja k predavanju s skiptičnimi slikami, ki bo jutri 23. t. m. v Narodni kavarni. Predaval bo gospod Cech z Dunaja o Avstriji in novem Dunaju v esperantskem jeziku. Brez vstopnine.

— Simfonični koncerti. Naše vsakoljetne koncertne sezone živo pogrešajo rednih velikih simfoničnih koncertov, na katerih naj bi se izvajala dela svetovne literature. Zato je gledališka uprava sklenila, da priredi v letošnji koncertni sezoni štiri simfonične koncerte. Orkester pri teh koncertih bodo tvorili člani opernega orkestra in pa člani orkestralnega društva Glasbene Maticice, ki bodo sodelovali iz prijaznosti pri vseh štirih koncertih. Prvi koncert se bo vršil dne 7. novembra in ga bo dirigiral operni ravatelj G. Mirko Polič, drugi koncert pa je določen za 17. decembra. Dirigiral ga bo skladatelj L. M. Škrjanc. Vse podrobnosti glede programa in drugega objavimo pravočasno.

— Francoski inštitut v Ljubljani bo francoskem jeziku. Prvo tako predavanje bo v petek 24. t. m. ob 18. v univerzitetni zbornici: »Rokoko in povratak v 18. stoletje v umetnosti«. Predaval ga profesor R. y. Predavanje bodo spremljale tudi lepe skiptične slike. Vabimo k številni udeležbi.

— Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani se je s svojim tajništvom preselilo iz dosedanjih prostorov v Dalmatinsko ulico št. 7 v nove prostore v Trgovskem domu, Gregorčičeva ulica št. 27. Društvena pisarna je zavzela v zadnjem času tak razmah, da so dolgotrajni dosedajni prostori postali pretesni in je bila zato preselitev v nove prostore nujno potrebna.

— Sokol I. Ljubljana — Tabor vabi vse nove člane in članice, za katere velja 6 mesečna poskusna doba, k drugemu predavanju o »Sokolski ideji«, ki se bo vršilo v nedeljo, dne 26. oktobra od 9—10. dopoldne v Sokolskem domu na Taboru, I. nadstropje, leva stranska dvorana (vhod z Vrhovčeve ulice). Udeležba obvezna. — Uprava.

— Popravek. V ponedeljek je napravil tiskarski škart o poročilu o nesrečah in nezgodah iz 2 letne hčerke davčnega kontrolorja Desanke Ivančič 21 letno hčerko, kar je seveda huda pomota.

— Ples — gimnastika. Plesalka Vidmarjeva, diplomirana v šoli Wigmanove, sprejema od 3. do 5. popoldne, Narodni dom, Bleiweisova cesta. 498-n

— Pes mu je pregriznil žilo. 70letni Pečnik Jos. z Rašice, okraj Kočevje, se je danes pred 9. mudil na dvorišču gostilne Češnovar na Dolenjski cesti. Nič hudega sluteč je šel mimo priklenjenega psa, ki ga je nenadoma popadel ter ga ugriznil v močno pod pregibom kolena. Starcu se je moglo ušla kri, ker mu je pes pregriznil žilo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico.

Zagonetna smrt 13 letnega dečka

Obešen na pokopališču — Oblasti prepričane, da gre za umor

Prebivalstvo Prostejeva na Češkoslovaškem so razburili zadnje čase zagonetni dogodki, ki še niso točno pojasnjeni. Najzagonetnejši je samomor 13-letnega šolarca Alojza Hybla. V sredo 8. t. m. se je igralo pri cerkvi Sv. Petra in Pavla v Prostejevu več šolarjev, med njimi tudi Hybl. Proti večeru so odšli dečki domov in na pokopališču je ostal Hybl sam. Fant se ni več vrnil domov in drugo jutro so ga našli roditelji na pokopališču obešenega na drevesu. Visel je na zvitem žepnem robcu. Takoj se je zdelo čudno, kako se je mogel obesiti na žepni robec. Deček je bil marljiv in doma so ga imeli radi, dasi je imel očima. Dečki, s katerimi se je igral, so povedali da jim ni pravil, kaj namerava storiti. Zdravnik je pregledal truplo in ko ni našel znakov nasilja, ga je velel prepeljati v mrtvašnico. Za zadetvo se je pa začela zanimati policija, ki je aretirala več osumljencev, pa jih je po zaslišanju izpustila. Dečka so pokopali 11. t. m. Tik pred pogrebom je pa pripeljal iz Brna v Prostejevo posebna sodna komisija, ki je dala truplo prenesti iz hiše v pokopališko mrtvašnico, kjer se je vršila ponovna obdukcija, ki pa tudi ni pojasnila zagonetne dečkove smrti.

V mestu pa ni nihče verjel, da bi se bil deček sam obesil. Policija je ugotovila, da robec, na katerem je visel, ni last dečka, ne njegovih roditeljev. Po mestu so krožile čudne vesti in oglašali so se ljudje, ki so videli na pokopališču neznanega moškega. Orožniki so kmalu ugotovili, da te govorice niso brez podlage. Izkazalo se je, da deček ni imel vratu v zanki, temveč okrog vratu na več vozlov zavezani robec, katerega niso mogli sneti čez glavo, temveč so ga

Kihanje

Na vzhodu, posebno pa v Turčiji, smatrajo kihanje za slabo znamenje. Če človek kihne, pravijo, da se mu obeta težka nesreča. Čim kdo kihne, začne prositi Allaha, naj ga obvaruje hudice in njegovega napuha. Če pa kihne kak imeniten gospod, recimo sam prezident republike ali vladar monarhistične države, se obetajo dotični državi po mnenju praznovernega ljudstva strašne katastrofe. Sultani in indijski maharadžje so imeli posebne uradnike, ki so morali neprestano opazovati njihove obraze, da so pravočasno preprečili nesrečo v obliki kihanja. Čim je začelo sultana ali maharadžjo ščebetati v nosu tako, da se je bilo bati, da bo kihnil, so zagnali dotični uradniki tak vršč, da se kihanje sploh ni slišalo. S tem naj bi odvrgli od dežele pretečo nevarnost.

Indijci se tudi boje kihanja. Če se kopeljejo v sveti vodi Ganga in po kopanju kihajo, se takoj vrnejo v vodo, češ, da kihanje onečašča telo.

Tragedija dveh komedijantov

Na trgu v Oucquesu je stala koliba »ravatelj« Alfreda Delporta, katerega so poznali ljudje kot komedijanta že več let. Bil je na glasu dobrega moža, ki je imel vedno odprto srce in dlan za trpečega bližnjega. Med vojno je bil rajen v glavo in posledica je bila, da je bil neprestano melanholičen. Navzlic temu je živel razmeroma srečno s svojo ženo, ki je bila sicer dokaj lahkomišeln, toda skromno blagajno je vodila v redu.

Harmonija med zakonci je pa trajala samo dotlej, dokler ni Delport angažiral svojega tovariša z bojnimi poljan Le Barzica, katerega je rešil bede in pomanjkanja. Delportova žena je začela takoj koketirati z mladim artistom in kmalu se je razvilo med njima ljubavno razmerje. Zaljubljenca sta postajala od dne do dne predrznejša in če Delport ni bilo doma, se je izdajal Le Barzice celo za moža njegove žene. Delport je molčal in trpel. Glava ga je vedno bolj bolela, seveda ne samo zaradi rane, temveč še bolj zaradi žene. Rožički, ki mu jih je nastavila žena, so bili za njegovo bolno glavo pretežki. Nekega dne je poklical Le Barzica in mu dejal: »Čuj, prijatelj, sprejel sem te v službo, ko nisi imel kaj jesti. V zahvalo si mi pa zapeljal ženo in poteptal čast. Urediva to z dvobojem.«

In Delport je pograbil palico, da bi takoj obračunal z nehalnežnim prijateljem. Le Barzice je pa potegnil revolver in ustrelil Delporta naravnost v srce. Potem se je zabarikadiriral v komedijant-

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

moral razrezati. Tudi lega trupla je bila zelo čudna. Deček je imel prste na eni roki razkroščene, v drugi roki je pa krčevito stiskal prst in nekaj kamenčkov. Bilo je jasno, da se ni mogel privezati na drevo in držati obenem v roki kamenčke s prstjo. Na drevesu, kjer je deček visel, so našli košček blaga, ki je odgovarjal blagu hlače umora osumljenega neznanca.

Vse torej kaže, da je nekdo dečka umoril. Dozdevni morilec je bil že aretiran, toda zaradi nekega drugega kaznjivega dejanja. Mož ne ve, da je osumljen umora. Če je bil motiv umora res tak kakor domnevali, je kriminalna kronika obogatela za grozodejstvo, kakršnih je malo. Vse kaže, da je morilec sledil dečku na pokopališče in ko je ostal sam, se mu je približal. Najbrž mu je kaj obljubil, da ga je izvalil na polje, kjer ga je zadavil. Zadaviti ga ni bilo težko, kajti deček je imel v nosu težko bolezen. Zdravnik so ga hoteli operirati, ko bi bil malo večji. Morilec je zadostovalo zatistiti mu usta. Zadavljene dečka je skrli najbrž na polju, kajti že v prvih večernih urah so videli neznanca v neki krčmi. Proti jutru ga je začelo najbrž skrbeti, odšel je na polje, pobral truplo, ga odnesel na pokopališče in obesil na drevo. Deček je bil slabotne, nizke postave, in zato se morilu ni bilo treba bati, da bi se robec pretrgal. Ko je pa plezal z drevesa, si je raztrgal hlače. Čim so ga aretirali, je postal plah in takoj je omenil svojega tovariša, mladeniča na slabem glasu, ki je prišel sam k orožnikom in jim naznanil, da je srečal usodnega dne pri pokopališču sumljivega moža. Orožniki so aretirali tudi njega.

kem vozu in grozil vsakemu, kdor bi se približal, da ga ustreli. Kar se mu je oglašala vest. Zaplakal je in zaklical: »Svojeja najboljšega prijatelja sem ustrelil zavoljo take bestije. Zdaj pa nimam niti toliko poguma, da bi si pogljal kroglo v glavo. Gospod orožnik, pristopite in ukenite me. In res se je dal brez najmanjšega odpora ukeniti in odvesti v zapor.

Radionročam

Cetrtak, 23. oktobra.
12.15: Plošče (uvertura, ruska glasba); 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Otroška ura, radio-tetka; 18: Kuharjev šramel-kvartet; 19: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 19.30: Dr. Jože Bohinec: Geografija domače zemlje; 20: Pero Horn: Vzgoja otrok; 20.30: G. Stanko igra na harmoniko; 21: Prenos iz Prage: Beethoven: Simfonija III.; 22: Časovna napoved in poročila; 22.15: G. Stanko igra na harmoniko; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Petek, 24. oktobra.
12.15: Plošče (opera »Seviljski brivci«; slovenska glasba); 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 18: Radio-orkester; 19: Dr. Lovro Sušnik: Francoščina; 19.30: Gospodinska ura: gđc. Cilka Krekova; 20: Drago Ulaga: Sportna ura; 20.30: II. sonatni večer (prof. Jeraj, violina, dr. Svara, klavir); 21.30: Plošče; 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 25. oktobra.
12.15: Plošče (mešan program); 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 18: Jamski grad, Lunkja in grad Zalog, predava g. Pirnat; 18.30: Plošče; 19: Ga. Orthaber: Angleščina; 19.30: Aktualna ura; 20: Prenos iz Beograda; 22.30: Časovna napoved in poročila, plošče; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Iz zakonskega raja.

Žena: Ravnaš z menoj kakor s sužnjem.

— To je najboljši dokaz, da lažeš, kajti če bi bilo res, kar praviš, bi te bil že davno prodal.

Zakonsko in rodbinsko življenje.

Ona: Čakam te že celo uro! In temu praviš rodbinsko življenje?

On: Ne — zakonsko.

Pri vojaki.

Narednik: Tako, zdaj sem vam prijasnil, kako je treba pozdravljati predstojnike. Kaj bi torej storili. Novljan, če bi vstopil v kupe, v katerem sedi vaš poročnik?

— Preselil bi se v drug kupe.

Tudi logika.

— Visoko plačo zahtevate, čeprav sami priznavate, da se na to delo skoro sploh ne razumete.

— Saj baš zato zahtevam visoko plačo, kajti, če se na delo ne spoznam mi bo mnogo težje delati.

K. R. G. Brown:

Vitez enega dne

Roman

Vzeti motocikel ni bilo težko, kajti v bližini ni bilo nikogar, ki bi ugovarjal. Samo prepereli praoče Taggs Baya je videl, kako Peter potiska motocikel tja, kjer je stala Jeanne. In tako se ni prav nič čudil, ko jo je ubral motocikel s Petrom spredaj in Jeanno zadaj po cesti vzhajajočemu solncu naproti. — Ti cirkuški pajaci so pa res čudni ljudje, — je pomislil ribič in se znova lotil dela.

Okrog desete jamice na igrišču je stopical mož srednjih let. Kar je začel drdranje motorja na ozki cesti med igriščem in morjem. Drdranje je nekam čudno vplivalo nanj, kajti takoj je srdito zaklel in hitel na bližnji hribček. Zgledal je velik rdeč motocikel, ki je švignil mimo njega kakor strela in se izgubil v oblaku prahu.

S srdito kletvico, proti kateri je bila prva nedolžna šala, jo je mož ubral z grička na cesto. Mikalo ga je pognati se za motociklom. Ko je pa preskočil zadnji jarek in obstal na cesti, je spoznal, da bi bil ves trud zaman. Tako je

obstal in se oziral na vse strani, misleč, da mu priskoči kdo na pomoč. Kar je zagledal nekaj, kar mu je prej zastiral hotel. Zdrnil se je in zrl pred se kakor človek, ki se vrne po imenitni večerji dobre volje domov, pa zagleda na postelji ostudno podgano. Pozabil je na motocikel, zaklel je na ves glas in jo ubral proti obali.

IX.

Po telefonu.

Vsi poznajo oni tip modernih angleških mladeničev, ki dobe motocikel za pet funtov za les in za deset šilingov mesečnih obrokov, pa dirajo ob sobotah in nedeljah s svojimi prijateljicami po cestah tako brezobzirno, da se vsi pešci zgražajo. Nam se zdi to nerazumljivo, njim pa taka vožnja zelo ugaja. V tem se bistveno razlikujejo od nesrečnikov, ki jih puščajo ob cestah za seboj v oblakih prahu.

Peter ni spadal med te kalice miru. Ni bil strasten motociklist, ni znal posebno dobro voziti in tudi dekleta ni bil še nikoli vzel s seboj. Zato je moral po naglem pobegu iz Taggs Baya zbrati vse svoje sile, da se je izognil neprosto voljnemu samomoru. Pot je bila polna kotanj, spominjajočih deloma na žrela ugaslih ognjenikov, deloma pa na sledove 20 centimeterskih granat. In ta-

ko se ga je morala oklepiti Jeanne krčevito okrog pasu, da je ni vrglo v jarek. Peter je moral paziti na kotanje, zato ni imel časa ozirati se po pokrajini ali kramljati s svojo spremljevalko. Ko sta prevozila tako dobre tri milje, sta zagledala pred seboj stolp Martellskega gradu; od tu je vodila ozka travnata pot na glavno cesto. Peter si je globoko oddahnil in zavil na travnato pot. Zdelo se mu je, da je bila prevožena pot najslabša na svetu. Pred seboj je zagledal strm hrib.

K sreči je bil Gibbs tako pameten, da je kupil motocikel, ki je zmagal še tako hud klanec. Peter je kar strm nad motociklom, ki se je junaško vzpenjal po strmim pobočju hriba. Močan pritisk na želedec ga je opozoril, da je Jeanne v nevarnosti, da omahne nazaj. K sreči je bil hrib sicer strm, toda ne posebno visok. In tako sta kmalu dosegla vrh in zagledala pred seboj del ravne, gladke ceste.

Tako, zdaj pa poženeva, da nadomestiva izgubljeno, — je vzkliknil Peter. Pa nista nadomestila, kakor se je pozneje pokazalo.

Pognal je na vso moč, toda motocikel ga ni ubogal. Nasprotno, namesto da bi dirjal po cesti, je dvakrat zakašljaj, kakor v opravičilo, potem se je stresel, znova zakašljaj, vzdihnil utru-

jeno, se pomaknil še malo naprej in obstal.

Jeanne je bila vesela da lahko stopi za trenutek na tla. Pretegnila se je, ker je bila že vsa trda od vožnje. Ozrla se je na Petra in iz oči ji je odsevala bojazen, pomešana z veseljem.

Peter se je sklonil nad motocikel in zamrmral nekaj pod nos. Potem je stisnil pesti in odgovoril:

— Bencina nimava.

Nekaj časa je bilo vse tiho, potem je pa Jeanne počila v smeh.

— Ko končava popotovanje, bo vsa pokrajina polna polomljenih motornih vozil. Toda kaj bova počela zdaj?

Peter se je ozrl na cesto, kjer se je videla v daljavi rdeča streha.

— Tamle je hiša. Morda dobiva na posodo malo bencina, ne verjamem pa ne. Vse kaže, da se je usoda sama zrotila proti nama.

— No, nič ne de, saj se nama nikamor ne mudi, — je dejala Jeanne. — Vožnje sem itak že sita. Kratek počitek mi bo zelo dobrodošel.

Sedla je na rob jarka. Peter je stopil za njo in sedel k nji.

— Rad bi vedel, če bova še kdaj jedla, — je dejal ves potr. Po trebuhu mu je namreč pošteno krulilo.

— Nikar ne mislite na to, — ga je tolažila Jeanne. — Glavno je, da imava

sliko. — Pogladiła je zavitek in začela odvijati rjav ovojni papir.

Toda Peter je bil tako lačen, da ni kazal nobenega razumevanja za umetnost. Če bi bil kdo predložil, naj izbira med Rembrandtom in kosom salame, bi se bil brez oklevanja odločil za salamo.

— Če bi imela malo slanine, — je pripomnil otožno, — bi ocvrla jajca s slanino — seveda če bi jih imela. Vzdihnil je tako globoko, da se je Jeanne kar zasmilil. — Se ne boste jezili, če začnem glodati svoje čevlje? Usnje je baje zelo re —

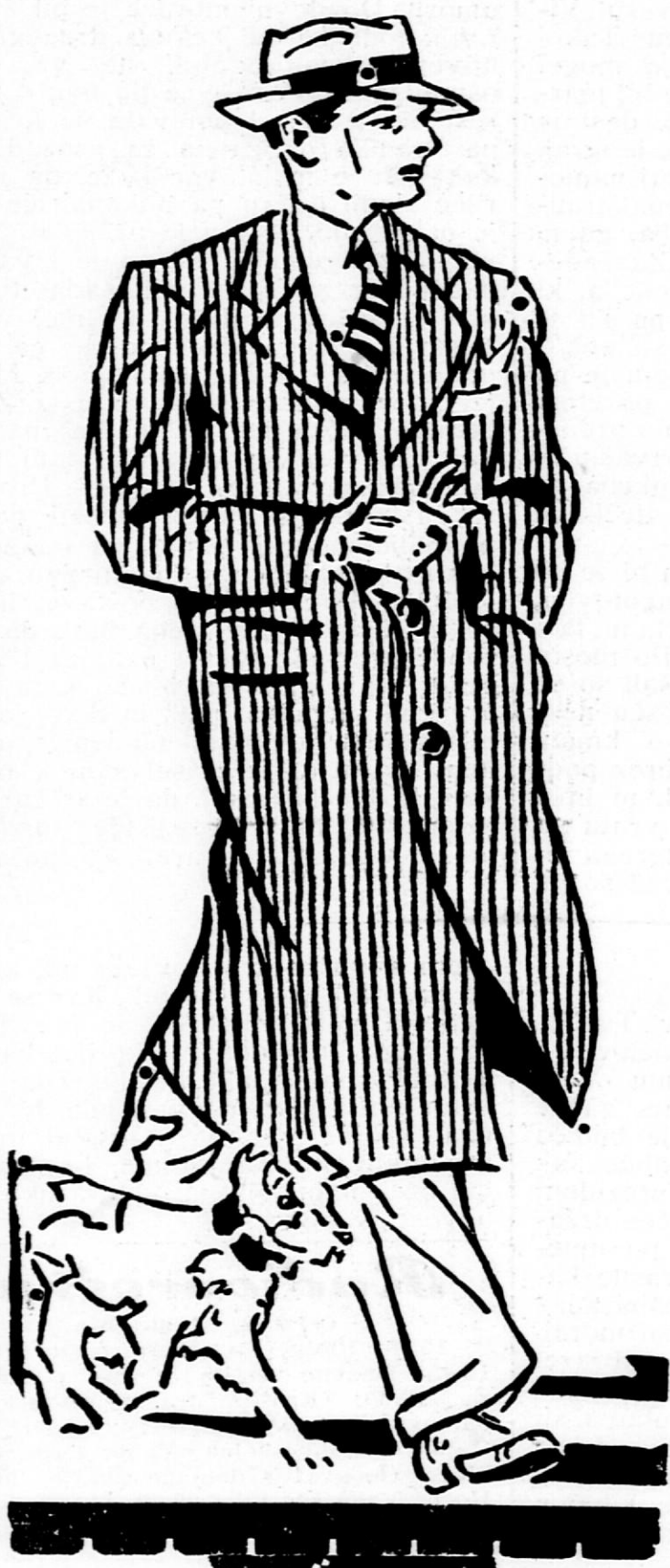
Nenaden Jeannin krik mu je zaprl sapo. Bil je krik strašnega razočaranja, tako obupen krik, da je Peter takoj pozabil na svojo lakoto. Obrnil se je k nji in opazil, da je odvila sliko in da jo gleda z izrazom groze in presenečenja, kakor da ne verjame svojim očem.

— Kaj se je zgodilo? — je vzkliknil Peter.

— Ta ni prava! — je zajecljala Jeanne.

Peter se je sklonil čez njo in ostrmel. Ni se spoznal na umetnost, toda tudi njemu je bilo takoj jasno, da to ni Romney — da to sploh ni portret. Slika je predstavljala navadno pokrajino — skupino dreves, travnik in širono nebo. Če se ni motil, je bil Constable.

NOVI MOŠKI JESENSKI VZORCI

Rata

9637-29

Din 249.-

Okusni moški polčevlji. K izprehodni obleki. Iznemadili Vas bodo s svojo udobnostjo in eleganco.

7837-21

Din. 249.-

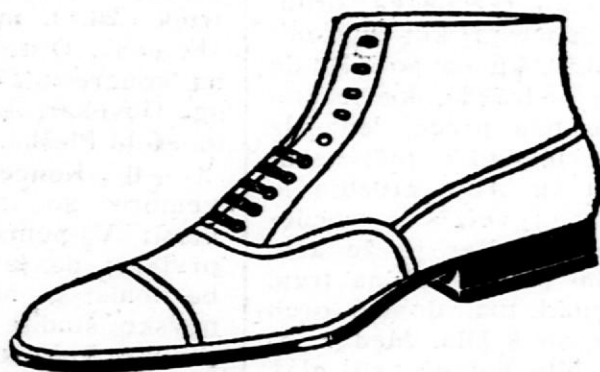
Naša najnovejša oblika moškega šiljastega polčevlja. Po svoji eleganci bo ustrezal tudi ljudem najbolj izbranega okusa. Imamo jih iz rjavega boksa, črnega ševroa ali laka.

3627-22

Din. 249.-

Dovršena oblika moškega polčevlja, v prstih širokega, jako udobnega. Izdelujemo jih iz močnega mehkega boksa, rjave ali črne barve.

9677-22

Din. 249.-

Naša stalna vrsta, pri odjemalcih zelo priljubljena. Visoki moški čevlji na trakove iz mehkega telečjega boksa, črni ali rumeni, polušiljaste oblike, udobni v prstih. Stanovitven gumast podpetnik povečuje elastično hojo.

3667-22

Din. 249.-

Zaradi svoje dovršenosti in udobnosti priljubljena vrsta. Izdelan je iz mehkega telečjega boksa in v prstih širok. Podplat iz najboljšega krupona s tankim gumastim vložkom proti prepušcanju vlage.

7837-25

Din. 249.-

Naša nova vrsta elegantnega polčevlja za družbo, podaljšane oblike, iz finega temnega boksa, kombiniranega z lakom.

6627-06

Din. 249.-

Priljubljen moški polčevlj široke oblike, eleganten. Iz finega telečjega boksa, črn ali rjav.

9637-26

Din. 249.-

Sportski čevlj angleške oblike, kombiniran z dulboksom, z obilno perforacijo in močnimi podplati. Idealno dopolnilo sportski obleki.

ZAHVALA

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti naše drage matere in stare matere, gospe

Ane Šavs

se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni darovalcem lepih vencev in cvetja, čč. duhovščini, pevskemu društvu »Krakovo-Trnovo« za ganljivo žalno petje, obenem društvu »Gradašica« in končno vsem številnim prijateljem in znanecem, ki so drago pokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni poslednji poti.

Ljubljana, dne 20. oktobra 1930.

Zalujoče rodbine:

JEŠE, ŠAVS in STEINMANN

NAJMODERNEJŠE VZORCE

ZAVES in PERILA

namiznih in kuhinjskih garnitur veze najfineje in najceneje

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

DALMATINOVA 13.

Entljanje, ažuriranje, predtiskanje takoj, »BREDA« žepni robci komad 2 Din.

ŠOFIRANJE

s sigurnostjo, da napravite izpit za poklicnega šoferja ali samovozača, podučujem v dnevnih ali večernih urah. Vprašati takoj v Slomškovi ulici št. 27. 2656

V HOTELU MIKLIČ oddamo mesečne sobe 2695

Snežne čevlje in galoše

dajte pravočasno v popravilo tvrdki

Matija Trebar

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6

2 KROJAŠKA POMOČNIKA za fino veliko delo sprejme takoj — Smerajc, Miklošičeva cesta 14/I. 2730

PRODAM STROJ za izdelovanje zidne in strešne opeke. Dela 800 do 1000 komadov na uro, ter je v popolnoma dobrem stanju. Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 2698

Za stavbe

vsakovrsten suh tesan in žagan les, ladijska tla ceno odaja Fran Sustar, Dolenjska cesta, telefon 2424. 60/T

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. 58-T

Makulturni papir

prodaja uprava »Slovenskega Naroda«

Prevažanje

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko uprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi tovornimi avtomobili po dve-, tri- in sedem ton nosilnosti prevzema

»PEDICIJA TURK, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9. Telefon interurban 2157. 81/T